

4

מגילה נקראת פרק ראשון מגילה יג

הלא קטליה דוד לשמעני - שהיה חייב מיתה: לאידך גיסא - לנעקק ולא לשבח אש יהודי ואש ימינו גרמו לי הצער הזה: אימי גוצרין יהודאין כו' ויפסיה דקרא לאלהך לא פלחין: כל דברך אחד הן - כנגד הספר היה חומר כל דברך דברי הימים אחת הן הכרזה שמות אחת מזכיר פלוגי ופלוגי וכו' ארס אחד הן: ואנו יודעין לדורשן - ואע"פ שסתם לוחן אנו נוטין את לביט עד שאנו יודעין לדורשן משום דאחרין לעיל כל הכופר בע"י נקרא יהודי נקט לה הכא: ואשמו סיוודים וגו' - והלא בתיא שמה דהא כתיב בסופיה ואלה בני בתיא: לרמז - לנבול (*לשון) גירות: תורה אור

בל הכופר בע"י נקרא יהודי שנאמר אימי גוצרין יהודאין על שם יודי שהרי אמר בחלק (סנהדרין 97 ע"ב) דלא הוה משכט יאודה: אשר הגלה שגלה מעמנו - ודרש ליה מדלא כתיב האגלה: קדרי דחזירי - וחי' ה"א ל"ה היתה לזכרת: וטובלת

דלא קטליה דוד לשמעני דאחיליד מיניה מרדכי דמיקני ביה המן וכו' שילם לי ימיני דלא קטליה שאול לאגג דאחיליד מיניה המן דמצער לישראל רבי יוחנן אמר לעולם מבנימין קאתי ואמאי קרי ליה יהודי על שום שכפר בע"י שבל הכופר בע"י נקרא יהודי כדכתיב "איתי גוצרין יהודאין וגו' רבי שמעון בן פוי כי היה

והלא כלב שמו - שכלב משמע קרא: הכי גרסינן ושא כתיב שמרדס בנילוני בים אביה - ולכך נשתנה שמה בליקוחין הללו: שגלה מעמנו - מדלא כתיב אשר היה מן הגולה אשר הגלה וכו' כי אשר הגלה עם הגולה משמע שלא היה כשאר ישראל שגלו על כרחן והוא גלה מעמנו כמו שפירש רמיה שגלה מעמנו עד שאמר לו הקב"ה לחזור: בין הגדקים אשר במגולה - בין הגדקים שגלו לבבל ובבבליה משמע קרא: אספסר - ירה יפה בלכנה: ירקרקת היפה כהדסה זו: אלא חוט של חסד משוך עליה - מלת הקב"ה לך גדלות יפה לאומות ולאחשורוש: וכו' אביה ואמה חו ל"ל - מאחר דכתיב כי אין לה אב ואם אלא ללמדנו שאפי' יום אחד לא היה לה אב ואם: כשעה שנתעברה אמה את אביה - נגמל שלא היה לה אב משעה שנתה לקרית אב: וכשילדה אמה מסה - ולא גדלות לקרות אב: ונרש אין כל - באריות משמע קרא: כשעה אחת - (ב) בת שבע: שסיסס מונה כסניימי שפס - שהיתה משרתת לה אחת בלחך בשבת ואחת בשני בשבת ואחת בשליש בשבת וכן טעם וכו' והנהגה יום שפחה של שבת יודעת שהיום שבת: יפגלי דמוזרי - בקונ"ס שמונית ומתוך אונסה לא נעשה: וכן הוא אומר - שהרעונים מביאים לנדיקים להדיקין ממאכל טמא: וימי המלך נוסא את פס כנס ויין משפיה וגו' - וכתוב בהוא ענינא ולמקלית ימים עשרה נראה מראהם טוב ובריא כשר וגו': אונפקינן שמו יום של הביא עליה - גבי מנחות הק' "אין מציין אנפקינן ואם הביא פסול ועלה קאי ר' יהודה ואמר מהו אנפקינן: מפדן - (ג) מלכות: מגנוחל אומר רשע גטחו הוא זה שהוא בועל נשים ומשקלן: שסגוף נהנה מן הסגוף - מפני הצינה והעד לך הכתוב שהיו מחטוין מן השמים לחצבה על צעלה: ביקש לעטוס כו' - לכך נאמר מכל הגשמים ומכל הבתולות: עמד משפיל כו' - חזר לבמה ענינים לפייה שגלה לו מולדתה ולא הועיל וכו' להלוי קרא ובהקבץ בתולות שמי וגו' אין אסתר מגדת מולדתה ואלו שמה וגו' עמד משפיל סעודה לכבודה מה שלא עשה כשאר נשים: דלי כרגא - אומר בשביל אסתר אני מניח לך מכסי גולגולתהם הייט והאזהר למדינות עשה: שדר פרדישני - דורות לשרים בשמה והייט דכתיב ויתן משאלת ביד המלך: לא

[כע"י איתא חסיל תימא חיתא שקראס יהודאין לפי שסיו משכט יאודה כדכתיב (דניאל 6) ויסי כסס מבני יאודה דניאל חניס מישאל ועזריא וי"ל דחיתא כר"ס בר נתנני דאמר בפרק חלק ג"ל: דניאל מבני יאודה חניס מישאל ועזריא משאר שנסים]

רבינו הננאל כל המגלה יתום בתוך ביתו פעלה עליו הכתוב כאילו הוא ילדו נקראת הדסה מפני ההיות צדקה שגדריקים נקראים: לקחה מרדכי לו לבת: תנא משום רבי פאיר לבית:

הנחות הב"ה (6) גמ' ושא את בתיא בת פרעה: (ב) רש"י ד"ס כשעה אחת זו בת שבע: (ג) ר"ה מעון מלכות ומלכות ס"ד:

הנחות הגרא (א) גמ' (סידר) לנס לישראל מן בתיא תנא וי"ל שגדריא תורה לישראל:

[גמ' בבית וכן איתא בע"י] (ב) גמ' (לכות) שבת וישנה ואת נעדרתה וגו' אמר רב שהאבילה מאכל יהודי ושמואל אמר שהאבילה *קדלי דחזירי ור' יוחנן אמר זרעונים וכו' הוא אומר *יהי המלצר נושא את פת בגס ונותן להם זרעונים ששה חדשים בשמן המור *מאי שמן המור ר' חייא בר אבא אמר סמכת רב הונא אמר שמן וית שלא הביא שלישי ולמה סבין אותו שמישיר את השיעור ומעדן את הבשר בערב היא באה ובבקר היא שבה אמר רבי יוחנן מגנותו של אותו רשע למדנו שבחו שלא היה משמש כמשתו ביום ותחי אסתר נשאת חן אריא *מלמד שלכל אחד ואחד נדמחה לו באומתו ותלקח אסתר אל המלך אחשורוש אל בית מלכותו בחדש העשירי הוא חדש טבת ירח שנהגה גוף מן הגוף ויאהב המלך את אסתר מכל הנשים ותשא חן והסד לפניו מכל הבתולות אמר רב ביקש לטעום טעם בתולה טעם מעם בעולה טעם ויעש המלך משתה גדול עבד משתאי ולא גליא ליה דלי כרגא ולא גליא ליה שדר פרדישני ולא גליא ליה ובהקבץ בתולות שניות וגו' אזיל שקל עצה ממרדכי אמר אין אישה מתקנאה אלא בידך חבירתה ואפי' הכי לא גליא ליה דכתיב אין אסתר מגדת מולדתה וגו' אמר רבי אלעזר מאי דכתיב לא

[פירוש עורף של חזקת כלומר ראש של חסא ערוך קהל ועיין תוספות ד"ס קדלי]

גליון השנים גמ' ואשמו סיוודים - פי' מצי ריש ויקרא: שום על שם סיוודים - פי' ברכות 97 ע"ב תורה ויין שיה: רש"י ד"ס אסתר ירה: כי ירה תרגום סכרל (בראשית 9 ע"ב):